

provincie **HOLLAND**
ZUID

LIJN 1013416-organisatie
INGEKOMEN
reg. nr. 1013416
28 SEP. 2015
gem. R/ Advies Ruimte

Gedeputeerde Staten

Contact
drs. W.P.A. Ubachs
T 070 - 441 71 86
wpa.ubachs@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder
Ons kenmerk
PZH-2015-529140606

Aan de colleges van Burgemeester en wethouders van
de gemeenten in de voormalige stadsregio Rotterdam

AAN DE RAAD GERICHTE BRIEVEN: (per ommeegaande invullen en sturen naar Griffie)

- Bijlagen
1. voor kennisgeving aannemen
  2. afdoening door BenW
  3. preadvies van BenW
  4. advies van de bezwaarschrijver
  5. betrekken bij latere besluitvorming raad, BenW verstrekken procedurele informatie

Onderwerp
proces partiële wijziging Visie Ruimte en Mobiliteit inzake
windenergie.

Geacht college,

Raad

LISnr.

Griffie:

Met deze brief informeren wij u over het proces rond het milieueffectonderzoek naar de invulling van de alternatieve locaties voor windenergie in uw regio en de partiële wijziging visie Ruimte en Mobiliteit (VRM). Dit naar aanleiding van het vaststellen van het startdocument PlanMER en de startnotitie partiële wijziging VRM door Provinciale Staten op 16 september 2015. In deze brief lichten wij toe hoe de provincie de betrokkenheid van gemeenten wil vormgeven en welke mogelijkheden u heeft om uw inbreng te leveren. Dit is in lijn met de afspraken gemaakt in het GROM-overleg van 8 juli 2015 over de bespreking van de lijst met te onderzoeken alternatieve windlocaties. Doel is om de opgave van 150 MW uit het Convenant realisatie windenergie Stadsregio Rotterdam te kunnen halen.

De stadsregio Rotterdam heeft de uitvoering van dit convenant gecoördineerd en gezamenlijk met gemeenten de voortgang van locaties uit het convenant besproken tijdens het portefeuillehouders overleg Groen, Ruimtelijke Ordening en Milieu (GROM) van de stadsregio Rotterdam. In 2013 is in het GROM geconstateerd dat de opgave van 150MW niet gehaald kon worden en is - in overleg met de provincie - besloten op zoek te gaan naar alternatieve locaties. Hiertoe is het bij u bekende proces doorlopen waarin locaties in beeld zijn gebracht middels a) een belemmeringenonderzoek, b) een workshop voor gemeenteamtensuren duurzaamheid en RO, c) een marktconsultatie via NWEA (belangenorganisatie van ontwikkelaars) en d) een uitvraag bij gemeenten voor burgerinitiatieven. Deze exercitie heeft geleid tot een lijst met alternatieve locaties die op 8 juli 2015 is voorgelegd aan het GROM.

Om windturbines op alternatieve locaties mogelijk te maken, is een wijziging van de VRM nodig. De provincie Zuid-Holland begint daarom een onderzoek naar de milieutechnische en omgevingsaspecten van deze locaties (planMER) zodat een goede afweging kan worden gemaakt op het moment dat besloten wordt welke locaties in de VRM worden opgenomen.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Daarom zullen wij voortaan de bestuurlijke tafels Ruimte benutten om het overleg met u voort te zetten.

Maatschappelijk spoor

Centraal in het maatschappelijk spoor staat het opzetten van een dialoog met medeoverheden, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers gedurende het hele traject. Dit gebeurt via een klankbordgroep met een (ambtelijke) afvaardiging van gemeenten, convenantpartners en een aantal andere maatschappelijke organisaties. Doel is dat we deelnemende organisaties informeren over de opzet en uitkomsten van het planMER en de herziening van de VRM zodat zij hierover kunnen adviseren.

Wij zien uw gemeente graag vertegenwoordigd in deze klankbordgroep. Aanmelden voor deelname kan via het mailadres windenergie@pzh.nl, of bij dhr. W. Ubachs, 06-54327359.

Daarnaast wil de provincie lokale initiatieven stimuleren en omwonenden en belanghebbenden betrekken. In de periode van het opstellen van de planMER, worden daarom regionale bijeenkomsten georganiseerd met direct betrokkenen. Bij de invulling hiervan zal de provincie de gemeenten betrekken.

De provincie ziet graag dat de omgeving en omwonenden profiteren van de plaatsing van windturbines. De provincie kan dit niet afdwingen maar informeert u graag over de opties en zal daar waar mogelijk zelf faciliteren, bijvoorbeeld door koppeling met gelden uit het UitvoeringsProgramma Groen. Afspraken over profijtregelingen worden in de projectfase gemaakt, deze fase volgt op de vastlegging in de VRM. Bij profijtregelingen kunt u denken aan financiële deelneming met aandelen/obligaties, lokaal fonds, omwonendenregeling zoals groene stroom met korting, korting op de energierekening of een andere (financiële) vergoeding en creëren van lokale werkgelegenheid.

In de bijlage vindt u een globale planning van het gehele proces. Exacte data zullen tijdig met u worden gecommuniceerd. Tevens vindt u in de bijlage de vastgestelde documenten en toelichtende brief van GS aan PS. U vindt deze stukken ook op de provinciale website via de link www.zuid-holland.nl/locatieswindenergie

Bijlage: tijdpad proces

2015		
Vaststellen startdocument planMER en startnotitie VRM herziening	PS	16-9-2015
Inspraak startdocument planMER, omgevingsconsultatie, advies van de Commissie voor de m.e.r.		november tot 15 december 2015
2016		
Opstellen advies reikwijdte en detailniveau		Januari – maart
Briefing PS over Notitie Reikwijdte en detailniveau		Maart
Vaststellen Notitie Reikwijdte en detailniveau	GS	April
Opstellen concept planMER inclusief omgevingsconsultatie		Q2 2016
Briefing PS over concept planMER		Q2 2016
Opstellen ontwerp VRM		Q3 2016
Vaststellen ontwerp VRM en planMER	GS	Q3 2016
bespreken ontwerp VRM en planMER in commissie RenL		Q3 2016
ontwerp VRM ter inzage en planMER openbaar		Q4 2016
Opstellen nota van beantwoording en verwerken inspraak in stukken		Q4 2016 – Q1 2017
2017		
(optioneel) briefing PS over nota van beantwoording en gewijzigde ontwerp VRM		Q1 2017
Vaststellen nota van beantwoording en gewijzigd ontwerp in GS	GS	Q2 2017
Hoorzitting Cie. RenL		Q2 2017
Bespreken nota van beantwoording en gewijzigd ontwerp in commissie RenL		Q2 2017
Vaststellen herziene VRM in PS	PS	Q2 2017

715037
27 juli 2015

STARTDOCUMENT PLANMER
PARTIËLE HERZIENING VRM
WINDENERGIE ZUID-HOLLAND

Provincie Zuid-Holland

Definitief

			Alternatieve locatie		
40		Scheurstrook	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
41		't Scheur	Niet in VRM, studielocatie in convenant, opnemen in VRM	Ja, gewenste locatie	Ja, studielocatie
42		Beneluxtunnel Vlaardingen	In VRM opgenomen	Ja, gewenste locatie	Ja, potentiële locatie
43	Westvoorne	Noordzeeboulevard	In VRM opgenomen, deels autonome ontwikkeling	Ja, te realiseren	Ja, potentiële locatie

Locaties buiten de voormalige stadsregio Rotterdam

Nr.	Gemeente	Naam locatie	Status	
44	Deift	Technopolis	Niet in VRM opgenomen, Nieuwe locatie	nee
45	Pijnacker Nootdorp	A12 de Balij	Niet in VRM opgenomen, Nieuwe locatie	nee
46	Westland	ABC Westland	Niet in VRM opgenomen, Nieuwe locatie	nee

18	Nissewaard	Beerenplaat	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
19		Zuidrand	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
20		Halfweg	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
21		Verruiming Spijkenisse Hartel	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
22		Hartel Oost	Niet in VRM, studielocatie in convenant, opnemen in VRM	nee	Ja, studielocatie
23	Ridderkerk	Industrieterrein Ridderhaven – Donkersloot	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
24	Rotterdam	Tegenover Rivium 1	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
25		Tegenover Rivium 2	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
26		Ahoy	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
27		Vaanplein	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
28		Poort van Charlois	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee

Bijlage 2 - Te onderzoeken locaties windenergie

Inschatting momenteel is dat circa 80 MW op de in het convenant opgenomen locaties gerealiseerd kan worden en dat – om de doelstelling van 150 MW te behalen - 70 MW op andere, alternatieve, locaties, *gerealiseerd* moet worden. Deze locaties moeten worden onderzocht en zijn om die reden opgenomen in het startdocument planMER herziening VRM windenergie. Hieronder staan deze locaties nogmaals benoemd en is tevens aangegeven of zij al in eerdere documenten zijn benoemd.

In deze lijst vindt u niet alle locaties uit het convenant terug. De volgende locaties zijn niet opgenomen in het startdocument:

Locatie	convenant	Reden
Gemeente Barendrecht – (oude) locatie Oost	Potentiële locatie	Technisch niet haalbaar
Gemeente Capelle a/d IJssel - Rivium	Potentiële locatie	Reeds vergund
Gemeente Ridderkerk – Nieuw Reijerwaard	Potentiële locatie	Ruimtelijk mogelijk gemaakt in het PIP Nieuw Reijerwaard
Gemeente Rotterdam - Beneluxster	Studie locatie	Technisch niet haalbaar
Gemeente Rotterdam – Hoek van Holland	Potentiële locatie	Vergunningprocedure loopt
Gemeente Vlaardingen – Groote Lucht	Te realiseren locatie	Gerealiseerd

De nummers in de onderstaande tabel corresponderen met de nummers op de kaart in Bijlage 1 van het startdocument.

Locaties binnen de voormalige stadsregio Rotterdam

Nr.	Gemeente	Naam locatie	Status locatie	In Wervelender (Januari 2011)?	In convenant stadsregio (juni 2012)?
1	Albrandswaard	Distripark Eemhaven	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
2		Bos Valckenstein/ Beneluxplein	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
3	Barendrecht	Oost 2 (diagonaal op terrein)	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie	nee	nee
4		Heinenoord	In VRM opgenomen	Nee	Ja, potentiële locatie
5		Vaanplein	In VRM opgenomen	Nee	Ja, potentiële locatie

Bijlage 1: Uitvoering windenergie voormalige stadsregio Rotterdam

Geschiedenis bestuurlijke afspraken en uitvoering

Datum	Wat	Belangrijkste inhoud
21 juni 2012	Tekenen convenant realisatie windenergie stadsregio Rotterdam ondertekend door de Zuid-Hollandse milieufederatie, NWEA, het Havenbedrijf, de provincie en de stadsregio gemeenten	Inspanning gezamenlijke bijdrage aan doelstellingen rijk en provincie realisatie windenergie. Inspanning 100 MW op te realiseren en potentiële locaties, 50 MW op studie of andere locaties, draagvlak creëren door participatie, gemeenten maken realisatie mogelijk door locaties ruimtelijk vast te leggen
12-12-2013	Bestuurlijk overleg van Belzen (portefeuillehouder windenergie GROM). Wethouder A. van Huffelen, G. Veldhuijzen. Verslag t.k.n. op GROM 30-1-2014	Zorgen geuit over het halen van 150 MW in 2020, deel locaties technisch niet mogelijk. Stadsregio biedt aan onderzoek naar alternatieve locaties met de gemeenten aan, deze worden eind 2014 bestuurlijk binnen de gemeenten vastgesteld. Zo niet dan zal de provincie zelf aanvullende locaties benoemen.
16-4-2014	Brief gedeputeerde Veldhuijzen aan de stadsregio Rotterdam	Bevestiging afspraak 12-12-2013 over alternatieve locaties, termijn vervroegen naar september 2014 + termijn van eind 2015 gesteld om herroepelijke vergunning dan wel opnemen locatie in ontwerp bestemmingsplan voor de technisch wel mogelijke locaties.
28-04-2014	Brief 16-4-2014 met begeleidend schrijven van Dhr. Van Belzen doorgestuurd naar alle stadsregio gemeenten	Nogmaals benadrukken noodzaak tot alternatieven, dat de gemeenten aan zet zijn, dringend verzoek alles te doen om de gezamenlijke verantwoordelijkheid op te pakken
16-05-2014	Brieven en stand van zaken op het GROM besproken	Geen besluitvorming anders dan gedeputeerde uitnodigen voor GROM september 2014
26-06-2014	GROM	Mededeling is dat de stadsregio Rotterdam begonnen is met het onderzoek naar aanvullende locaties om de 150 MW te realiseren. Dit betreft een technisch belemmeringen onderzoek.
25-09-2014	GROM, inclusief gedeputeerde Veldhuijzen	Bespreking stand van zaken en proces, 27 november besluitvorming. Eveneens bespreking op bestuurlijke tafel ruimte 16-10-2014
19-11-2014	Voortgangsrapportage windenergie in statencommissie R&L	Melding dat GS in samenwerking met de gemeenten in stadsregio een zoektocht gestart zijn naar alternatieve locaties windenergie en deze, bij gebleken geschiktheid, voorleggen aan PS bij een herziening VRM.
27-11-2014	GROM, inclusief gedeputeerde Veldhuijzen	De volgende vier besluiten zijn genomen: 1. Kennisnemen stand van zaken convenant per 01-11-2014; 2. Instemmen met het voorstel van de provincie Zuid-Holland voor de herijking invulling opgave uit het convenant, conform bijgevoegd projectplan, voorbereid

- De ontwerp VRM wordt opgesteld nadat de resultaten van de planMER beschikbaar zijn.
- Aanvullend daarop zijn een tweetal technische briefings opgenomen waar Provinciale Staten worden geïnformeerd over de (inhoudelijke) voortgang van het proces:
  - Het eerste moment is voordat GS de notitie Reikwijdte en detailniveau van de planMER vaststelt. Dan kan inzicht gegeven worden in de aard van de inspraakreacties op het startdocument van de planMER. Ook kan worden aangegeven of dit inspraakproces nog nieuwe locaties heeft opgeleverd die meegenomen kunnen worden in de planMER.
  - Het tweede moment is na afronding van de concept planMER. Dan is er inzicht in de milieutechnische haalbaarheid van de verschillende locaties. Ook kan er dan teruggekoppeld worden over de bevindingen uit het maatschappelijke spoor.
- De provinciaal adviseur Ruimtelijke Kwaliteit wordt in het proces betrokken.
- GS zeggen toe dat - op het moment dat er ontwikkelingen in het proces zijn die aanleiding geven tot een aanpassing van de planning en processtappen – Provinciale Staten daarover worden geïnformeerd.

Een belangrijk moment in het proces is het moment waarop besloten wordt welke locaties daadwerkelijke in de (ontwerp) - VRM opgenomen worden. Naast de milieutechnische beoordeling van de locaties zullen daarbij andere elementen een rol spelen, zoals de uitkomsten van het maatschappelijke spoor, ruimtelijke kwaliteit, de realiseerbaarheid (het wel/niet aanwezig zijn van initiatiefnemers) en grondposities.

Samengevat stellen GS aldus het volgende:

- Gelet op de afspraken met het Rijk moet de provincie haar verantwoordelijkheid nemen en op zoek gaan naar alternatieve locaties voor het realiseren van windenergie in de stadsregio.
- De lijst met in het m.e.r.-traject te onderzoeken locaties is tot stand gekomen in samenwerking met de gemeenten.
- Het proces van de planMER en de voorgenomen partiële wijziging van de VRM zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zonder het voorgenomen besluit tot de wijziging van de VRM is het onderzoek geen planMER en moet die procedure alsnog doorlopen worden na afloop van het onderzoek.
- In het proces van de planMER worden de alternatieve locaties langs dezelfde meetlat gelegd als de nog uit te voeren locaties uit het convenant.
- Via technische briefings worden Provinciale Staten inhoudelijk geïnformeerd over de voortgang van het proces en kan richting worden gegeven aan het vervolg.
- Ondersteunend aan de formele m.e.r.-procedure wordt een maatschappelijke spoor gestart. Centraal staat de dialoog en betrokkenheid van maatschappelijke organisaties, medeoverheden, initiatiefnemers en inwoners.
- Uiteindelijk besluiten Provinciale Staten over welke locaties worden opgenomen in de VRM.

Wij hopen u met bovenstaande toelichting voldoende te hebben geïnformeerd.

In september 2014 is geen lijst met alternatieven aangereikt door de gemeenten en is wederom gesproken over het vinden van locaties om de gezamenlijke opgave uit het convenant te realiseren. Uiteindelijk is besloten om de gemeenten tegemoet te komen, meer tijd te geven voor eigen interne bestuurlijke processen en meer onderbouwing voor locaties te leveren door gezamenlijk verder onderzoek te doen naar mogelijke alternatieve locaties. Op 27 november 2014 heeft vervolgens in GROM besluitvorming plaatsgevonden over een projectplan om dit verkennend onderzoek naar alternatieve locaties te vervolgen op basis van het eerder genoemde belemmeringenonderzoek en o.a. een groslijst, als input voor de herziening VRM, op te stellen.⁴

Om alternatieve locaties te vinden is ruim gezocht in de hele stadsregio. Locaties zijn in beeld gebracht middels a) een belemmeringenonderzoek, b) een workshop voor gemeenteambtenaren duurzaamheid en RO, c) een marktconsultatie via NWEA (belangenorganisatie van ontwikkelaars) en d) een uitvraag bij gemeenten voor burgerinitiatieven. Hierbij is globaal gekeken naar de VRM-criteria. Dit heeft geresulteerd in de nu voorliggende alternatieve locaties die optellen tot minimaal 159 MW, bedoeld om de ontbrekende 70 MW te kunnen realiseren. De uitkomst van het gezamenlijke proces, de lijst met alternatieve locaties, is conform de afspraak voorgelegd aan het GROM. Het GROM heeft deze lijst ter kennisgeving aangenomen tijdens een besluitvormend GROM op 8 juli 2015, aangezien het traject van de wijziging VRM beschouwd wordt als een provinciale aangelegenheid. Op ditzelfde overleg van het GROM is besloten in te zetten op de realisatie van de bestaande - technisch mogelijke - locaties uit het convenant.

In bijlage 1 vindt u een overzicht van de doorlopen stappen met gemeenten en de stadsregio Rotterdam.

De locaties die op 8 juli 2015 zijn voorgelegd aan het GROM worden verder onderzocht op geschiktheid middels een planMER. GS benadrukken dat de voorliggende lijst met alternatieve locaties niet de lijst is waar Provinciale Staten en de gemeenten aan vast zitten. Een grote lijst van locaties betekent dat er nog locaties kunnen afvallen, door inspraak nog locaties kunnen worden aangedragen en dat – mits er voldoende locaties als geschikt worden beoordeeld - (bestuurlijk) keuzes kunnen worden gemaakt.

De alternatieve locaties worden in de planMER langs dezelfde meetlat gelegd, inbegrepen de (kwaliteits)criteria zoals opgenomen in de VRM 2014 (zie beoordelingskader in het startdocument, pg. 10), als de eerder in het convenant opgenomen locaties (voor zover deze nog niet gerealiseerd zijn of al ver in het vergunning/ruimtelijk proces zijn).

De totale lijst met te onderzoeken locaties is opgenomen in het startdocument PlanMER herziening VRM windenergie. In bijlage 2 vindt u deze lijst terug. Tevens ziet u in de bijlage welke van deze locaties eerder opgenomen waren in de Nota Wervelender en/ of het convenant. In

---

³ <http://stadsregio.nl/system/files/vergaderstukken/2589/26-06-2014/07%20B4%20Criteria%20belemmeringenonderzoek%20tbv%20windenergie.PDF>

⁴ <http://stadsregio.nl/system/files/vergaderstukken/02%20AGP%20Windenergie%20convenant%20stadsregio%20Rotterdam.pdf>

provincie **HOLLAND**
ZUID

STATEN

Lid Gedeputeerde Staten

A. Born - Lemstra

Contact
070 441 70 87
aw.born@pzh.nl

mr. J.F. (Han) Weber
T 070 - 441 61 96
jf.weber@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder
Ons kenmerk
PZH-2015-527976583
DOS-2007-0015748
Uw kenmerk

Bijlagen
3

Aan de leden van Provinciale Staten

Onderwerp
Toelichting partiële wijziging Verordening ruimte en
programma ruimte inzake windenergie

Geachte Statenleden,

Tijdens de behandeling van het voorstel van GS over de startnotitie en startdocument planMER partiële wijziging Verordening Ruimte en Mobiliteit (VRM) inzake windenergie in uw commissie Ruimte & Leefomgeving van woensdag 26 augustus jl., bleek dat er bij uw leden vragen zijn over het eerder doorlopen proces met gemeenten en over het vervolgproces richting de wijziging van de VRM.

Met deze brief geven wij een nadere toelichting op het voorstel van GS. Hiermee hopen wij duidelijkheid te geven en zodoende bij te dragen aan een zorgvuldige besluitvorming in uw Staten.

Allereerst zullen wij kort de achtergronden van het beleid toelichten. Vervolgens schetsen we het gevolgde proces met gemeenten. Ten slotte geven we een toelichting op de vervolgprocessen en de rol van Provinciale Staten daarin.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Waarom windenergie?

Energie is onmisbaar en onze behoefte aan energie stijgt. Om die energie op te wekken gebruiken we al decennialang fossiele brandstoffen. Deze raken op en hebben veel nadelen. Het gebruik van meer in eigen land opgewekte en schone energie maakt ons onafhankelijker van het buitenland en heeft een positieve invloed op ons milieu, onze gezondheid, de concurrentiepositie van bedrijven en daarmee onze economie.

Het college van GS stimuleert de noodzakelijke overgang naar een schone, betaalbare en toekomstbestendige energievoorziening. Verschillende energiebronnen en technologieën zijn nodig om ook in de toekomst zeker te zijn van energie. Windenergie op land levert hieraan een onmisbare bijdrage. Windenergie levert momenteel de goedkoopste en meest efficiënte vorm van groene stroom.

BIJLAGE 3 TOELICHTING M.E.R.-PROCEDURE

Algemeen m.e.r.-procedure

Het doel van milieueffectrapportage (m.e.r.) is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Een m.e.r. is altijd gekoppeld aan de besluitvorming over een specifiek plan of project. De procedure¹ bestaat uit een aantal stappen, deze zijn voor de m.e.r.-procedure voor de partiële wijziging VRM windenergie hierna beschreven.

Openbare kennisgeving en indienen zienswijzen

Het voornemen om een (ruimtelijk) plan op te stellen en waarvoor een m.e.r.-procedure wordt doorlopen moet door het bevoegd gezag openbaar worden aangekondigd, inclusief:

- De ter visie legging van de stukken, in dit geval het startdocument, en waar en wanneer dit gebeurt;
- De mogelijkheid om zienswijzen over het voornemen in te dienen (en aan wie, op welke wijze en op welke termijn);
- Of een Passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet wordt opgenomen in het planMER.

Raadpleging adviseurs en betrokken bestuursorganen over reikwijdte en detailniveau

Provincie raadpleegt de wettelijke adviseurs en de overheidsorganen die bij de voorbereiding van het plan moeten worden betrokken over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Dit gebeurt aan de hand van het Startdocument en hiervoor wordt een termijn van zes weken gehanteerd. Deze raadpleging gebeurt gelijktijdig met de tervisielegging.

Het bevoegd gezag kan ervoor kiezen een advies van de Commissie m.e.r. over reikwijdte en detailniveau te vragen. Dit is in deze fase niet verplicht.

Vaststellen reikwijdte en detailniveau van het MER

De resultaten van de raadpleging en adviezen en eventuele zienswijzen worden verwerkt in een door de provincie vast te stellen Advies Reikwijdte en Detailniveau voor het planMER.

Opstellen MER

Op basis van dit Advies wordt een milieueffectrapport opgesteld. In het planMER worden de verschillende locaties voor windenergie onderzocht. Hiaraan is geen wettelijk termijn verbonden.

Ter inzage leggen MER en raadpleging Commissie voor de m.e.r.

Het MER wordt (bij voorkeur) gelijktijdig met het ontwerp besluit (partiele wijziging VRM) ter inzage gelegd (openbaar gemaakt). Het MER wordt ook voor een toetsingsadvies aan de Commissie voor de m.e.r. verzonden (verplichte advisering). Hiervan wordt openbaar kennisgegeven.

¹ Er is een beperkte en een uitgebreide m.e.r.-procedure. Welke procedure van toepassing is, hangt af van het project. Voor de partiële wijziging VRM windenergie is de uitgebreide procedure van toepassing.

BIJLAGE 2 OVERZICHT TE ONDERZOEKEN

LOCATIES

Locaties binnen de voormalige stadsregio Rotterdam

Nr	Gemeente	Naam locatie	Status locatie
1	Albrandswaard	Distripark Eemhaven	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
2		Bos Valckenstein/Beneluxplein	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
3	Barendrecht	Oost 2 (diagonaal op terrein)	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
4		Heinenoord	In VRM opgenomen
5		Vaanplein	In VRM opgenomen
6	Brielle	N57 oostkant (langs weg)	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
7	Capelle ad IJssel Helievoetsluis	Nvt N57	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
8		Kickersbloem 3 (industrieterrein) / Kanaal door Voorne	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
9		Haringvlietdam Noord (upgrade)	In VRM opgenomen
10		Haringvlietdam Noord verlenging upgrade	Niet in VRM, studielocatie in convenant, opnemen in VRM
11	Krimpen a d IJssel	Storpolder	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
12	Lansingerland	Verruiming locatie Prisma/Bleizo (ten zuiden van de A12)	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
13		Bedrijventerrein Oudeland	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
14		Ten noorden van het lage en hoge Bergse Bos	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
15		Verruiming Prisma/Bleizo (ten noorden van de A12)	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
16		Prisma/Bleizo	In VRM opgenomen
17	Maassluis	Langs water, bedrijventerrein/kerkhof	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
18	Nissewaard	Beerenplaat	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
19		Zuidrand	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
20		Halfweg	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
21		Verruiming Spijkenisse Hartel	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie
22		Hartel Oost	Niet in VRM, studielocatie in convenant, opnemen in VRM
23	Ridderkerk	Industrieterrein Ridderhaven – Donkersloot	Niet in VRM opgenomen, Alternatieve locatie

BIJLAGE 1 KAART LOCATIES

Aspect	Beoordelingscriteria	Beoordelingswijze
Landschap (kwalitatief)	Aansluiting bij criteria VRM	Toetsing locatie aan criteria uit VRM 2014: mogelijkheid voor herkenbare lijn/cluster opstelling, aansluiting bij infrastructuur en/of scheidslijnen, richtpunten kwaliteitskaart VRM
	Risico op interferentie	Risico op interferentie met andere windturbine locaties? Gebaseerd op afstand < 4 km, situering van de locatie/mogelijke opstelling
Cultuurhistorie & Archeologie (kwalitatief)	Effecten op cultuurhistorie (historische geografie, historische bouwkunde)	Effectbeoordeling op basis van aanwezigheid van kroonjuwelen, waardevolle verkavelingspatronen, waardevolle nederzettingen, of monumentale boerderijlijnen in de cultuurhistorische waardenkaart
	Effecten op archeologie (aanwezige/verwachte archeologische waarden,	Effectbeoordeling op basis van de ligging binnen lage, middelhoge, of hoge verwachtingswaarde Indicatieve kaart van archeologische waarden (IKAW)
Veiligheid (kwalitatief en kwantitatief)	Effecten op: kwetsbare objecten en industrie, infrastructuur (wegen, waterwegen, onder- en bovengrondse transportleidingen en kabels), dijklammen en waterkeringen	Effectbeoordeling in drie stappen: 1. Zijn de betreffende objecten aanwezig? 2. Ontstaat er een knelpunt op basis van afstanden overgenomen uit het Handboek Risicozonering Windturbines (2014)? 3. Op locaties met mogelijk knelpunt: specifiek berekenen van de benodigde afstanden voor een referentiewindturbine
	Straalpaden, vliegverkeer en radar	Effectbeoordeling op basis van vaste afstand (halve rotordiameter tot straalpad) en van aanwezigheid CNS toetsingsvlakken luchthavens / hoogtebepalingen
Opgesteld vermogen (kwalitatief en kwantitatief)	Potentieel opgesteld vermogen (MW)	Berekening potentieel opgesteld vermogen, gebaseerd op een logische invulling van de locatie met referentie windturbines (3MW) op een onderlinge afstand van vier maal de rotordiameter
	Verwachte energieopbrengst per locatie (kWh)	Bepaling verwachte energieopbrengst op basis van verwacht aantal vollasturen (gebaseerd op de windsnelheid per gemeente, opgenomen in de SDE+ 2015)

De focus ligt op de aspecten 'geluid', 'slagschaduw', 'ecologie', 'landschap' en 'veiligheid', aangezien dit de onderwerpen zijn die het meest maatgevend en onderscheiden zijn voor de uiteindelijke (inhoudelijke) afweging.

Voor leefomgeving en veiligheid wordt aan de hand van een referentieturbine en één voorbeeldopstelling een effectbeoordeling gemaakt. Een referentieturbine is een voor de te onderzoeken locaties representatieve windturbine uit de 3MW klasse.

Voor het aspect 'ecologie' kan blijken dat voor bepaalde locaties mogelijk significant negatieve effecten kunnen optreden op Natura-2000 gebieden en een passende beoordeling nodig is. indien dit het geval is, zal deze in een afzonderlijk traject worden opgesteld. en in het planMER worden opgenomen.

3 WERKWIJZE MILIEUBEOORDELING

3.1 Vijf stappen

Voor alle locaties, zowel de bestaande en te onderzoeken locaties (zie paragraaf 2.2) gebeurt de effectbeoordeling op dezelfde manier. Het belangrijkste verschil zit hem in de besluitvorming. De locaties in de stadsregio Rotterdam die in de huidige VRM 2014 zijn opgenomen en waarover nog geen verdere besluitvorming heeft plaatsgevonden blijven gehandhaafd in de VRM (worden dus niet opnieuw vastgesteld in de partiële herziening). De overige te onderzoeken locaties worden na het planMER en afweging ten op zichte van de doelstelling in de partiële herziening van de VRM opgenomen.

De trechtering in het MER om te komen tot een goede beoordeling van de locaties en uiteindelijke keuze bestaat uit vijf stappen.

Stap 0: Verkennende belemmeringenstudie

Voor de stadsregio is reeds door de provincie op hoofdlijnen een belemmeringenstudie uitgevoerd. Daarnaast is een marktconsultatie gedaan en zijn werksessies gehouden met de verschillende gemeenten in de stadsregio. Hieruit is een groslijst samengesteld met mogelijke alternatieve locaties. Deze stap heeft reeds plaatsgevonden en wordt in het MER uitgebreid beschreven. Daarom is dit 'stap 0' genoemd.

De drie locaties buiten de stadsregio zijn aangedragen tijdens het proces VRM. De drie locaties vormen een bottom-up aangedragen initiatief, met een duidelijke lokale inbedding en context. Er worden daarom geen alternatieven onderzocht in het planMER. Het MER zal een toelichting geven op de overwegingen die een rol hebben gespeeld bij de keuze voor deze drie locaties. Voor deze locaties wordt de verkennende belemmeringenstudie uitgevoerd in het planMER op dezelfde wijze als de eerdere belemmeringenstudie. Hierbij wordt met een belemmeringenkaart op basis van wettelijke en andere (afstands)eisen de beschikbare ruimte voor windturbines in beeld gebracht. Hierbij wordt rekening gehouden met de eisen uit het provinciaal en gemeentelijk beleid voor windenergie.

Stap 1: Uitvoeren effectbeoordeling

Voor de te onderzoeken locaties wordt een effectbeoordeling gemaakt voor de milieuaspecten en criteria opgenomen in paragraaf 3.2. Deze beoordeling is deels kwalitatief en deels kwantitatief, afhankelijk van het aspect. Deze beoordeling wordt gepresenteerd in een tabel en kaart per locatie.

Stap 2: Aandachtspunten per locatie

Op basis van de effectbeoordeling wordt een lijst met aandachtspunten opgesteld per locatie. Dit kan bijvoorbeeld zijn dat er veel woningen aan een bepaalde zijde van de locatie liggen.

Stap 3: Randvoorwaarden en aanpassing begrenzing per locatie

De aandachtspunten kunnen aanleiding zijn om randvoorwaarden te benoemen per locatie of een voorstel om de begrenzing van de locatie aan te passen of misschien een locatie niet op te nemen in de partiële herziening van de VRM.

op studielocaties of op door partijen wenselijk geachte maar niet in dit convenant opgenomen locaties.

2.2 Beschrijving voorgenomen activiteit

Locaties voormalige stadsregio Rotterdam

Een aantal locaties uit het convenant is op dit moment in voorbereiding voor ruimtelijke procedures, zijn reeds vastgesteld of gerealiseerd (totaal 54 MW). Eind 2013 – begin 2014 is in de stadsregio geconstateerd dat voor een aantal locaties geldt dat deze óf afvallen óf dat er minder turbines te realiseren zijn door technische beperkingen. Hierdoor wordt de gezamenlijke opgave van minimaal 150 MW niet gehaald. Naar aanleiding hiervan is de stadsregio in 2014 begonnen aan een proces om te komen tot alternatieve locaties. In dit proces is een lijst met locaties samengesteld die als input kan dienen voor de herziening van de VRM. Dit is gebeurd door achtereenvolgens:

- Het doen van een belemmeringenonderzoek voor locaties, waarin technische en wettelijke belemmeringen in een GIS-systeem in beeld zijn gebracht;
- Het houden van een markconsultatie om locaties voor de realisatie van windenergie aan te dragen;
- Het houden van ambtelijke en bestuurlijke gesprekken met als doel (gezamenlijk) vast te stellen welke locaties het meest kansrijk zijn.

Naast de bovenstaande locaties worden in het planMER ook de locaties meegenomen die in het convenant genoemd zijn als studielocatie en niet in de VRM 2014 zijn opgenomen.

Tenslotte worden in het planMER ook de locaties in de stadsregio Rotterdam meegenomen die in de huidige VRM 2014 zijn opgenomen en waarover nog geen verdere besluitvorming³ heeft plaatsgevonden. Dergelijke locaties worden niet opnieuw vastgesteld in de partiële herziening. De provincie wil alle windenergielocaties in de stadsregio Rotterdam, uit de huidige VRM en de partiële herziening, op hetzelfde niveau hebben onderzocht.

In dit document zijn voor de locaties in de stadsregio Rotterdam verschillende benamingen gehanteerd. In de onderstaande tabel is uitgelegd wat deze betekenen.

³ Dit zijn locaties waarvoor minimaal een (voor)ontwerp bestemmingsplan wordt opgesteld of reeds is vastgesteld, momenteel een m.e.r. wordt doorlopen, of waarvoor een ontwerp vergunning in afwijking bestemmingsplan is afgegeven.

advies wordt opgesteld door DCMR namens het bevoegd gezag, daarna vastgesteld door het bevoegd gezag en vormt het beoordelingskader voor het op te stellen milieueffectrapport.

Voor de provincie is betrokkenheid van de omgeving en belanghebbenden bij windprojecten evident. De provincie zet in op proactieve communicatie en inrichting van een zorgvuldig proces. Meer informatie hierover volgt via de website van de provincie.

Het college van Gedeputeerde Staten is de initiatiefnemer om de locaties op te nemen in een partiële herziening van de Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM) en is daarmee verantwoordelijk voor het opstellen van het plan-milieueffectrapport (planMER). Het planMER dient als hulpmiddel bij de besluitvorming over de VRM. De m.e.r.-procedure is toegelicht in paragraaf 1.3 en bijlage 3. Als onderdeel van de m.e.r.-procedure is dit startdocument opgesteld. Dit startdocument geeft een toelichting op het voornemen, beschrijft wat in het kader van de milieueffectrapportage (m.e.r.) onderzocht gaat worden en biedt de gelegenheid zienswijzen in te dienen op het voornemen en op de inhoud van het MER.

1.2 Plan-m.e.r.-procedure en besluitvorming

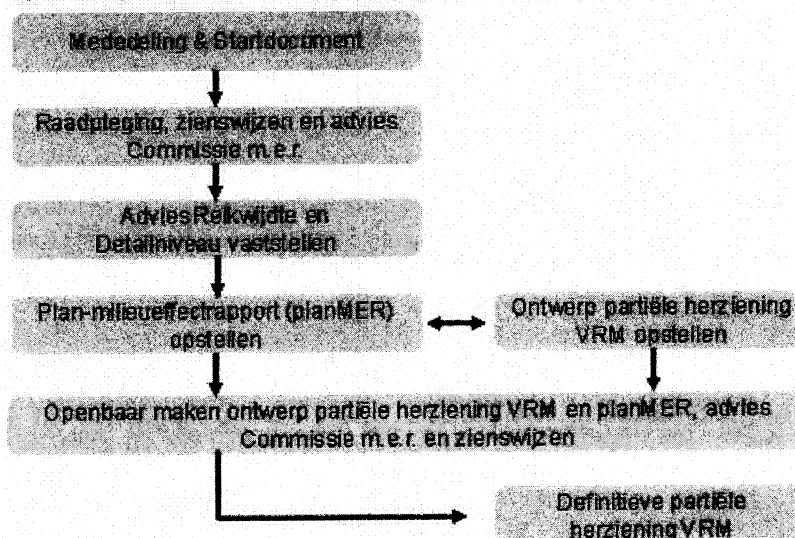
1.2.1 Plan-m.e.r.-plicht

Het doel van de m.e.r.-procedure is om milieubelangen naast andere belangen een volwaardige rol te laten spelen bij de besluitvorming. De procedure van de m.e.r. is voorgeschreven op grond van nationale en Europese wetgeving, indien sprake is van activiteiten met potentieel aanzienlijke milieueffecten. Deze activiteiten zijn opgenomen in het Besluit milieueffectrapportage dat is gebaseerd op de Wet milieubeheer. Voor de partiële herziening is categorie D22.2 uit dit besluit van toepassing waarin staat dat voor een ruimtelijk plan een planMER moet worden opgesteld indien het plan kaders stelt voor windparken met een gezamenlijk vermogen van meer dan 15 MW en/of 10 windturbines.

1.2.2 M.e.r.-procedure

Een m.e.r.-procedure bestaat uit verschillende onderdelen, waarvan het milieueffectrapport (MER) het belangrijkste is. Figuur 1.3 geeft de belangrijkste stappen weer. In bijlage 3 zijn de verschillende stappen van de m.e.r.-procedure verder toegelicht.

Figuur 1.2 Hoofdlijnen plan-m.e.r.-procedure partiële herziening VRM

1 INLEIDING

Kader 1.1 Leeswijzer

Dit eerste hoofdstuk gaat over de aanleiding van de partiële herziening Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM), de m.e.r.-procedure en het besluit dat genomen gaat worden. Hoofdstuk 2 bevat de beschrijving van de doelstelling en de locaties (de voorgenomen activiteit). De manier waarop de milieueffecten in het MER beoordeeld gaan worden (beoordelingskader), staat in hoofdstuk 3. De bijlagen zijn een lijst met de te onderzoeken locaties en de toelichting op de m.e.r.-procedure.

MER en m.e.r.

Binnen de m.e.r.-procedure worden de volgende afkortingen gebruikt: de m.e.r. en het MER. De m.e.r. duidt de procedure van milieueffectrapportage van begin tot eind aan: het onderzoek, de inspraak en alle bijkomende adviezen en dergelijke. De afkorting MER staat voor het eindproduct, het milieueffectrapport.

1.1 Aanleiding en achtergrond

Nederland heeft doelstellingen geformuleerd en in Europees verband afspraken gemaakt voor het realiseren van de opwekking van duurzame – hernieuwbare – energie. Windenergie speelt daarin een prominente rol. De provincies hebben op 31 januari 2013 een akkoord gesloten met het kabinet om ruimte te bieden aan 6.000 MW windenergie op land voor 2020. De verdeling van de doelstelling over de provincies betekent voor Zuid-Holland een taakstellend vermogen van 735,5 MW aan opgesteld vermogen windenergie in 2020. De provincie realiseert deze opgave voor een groot deel op Goeree-Overflakkee en in de Rotterdamse haven.

Locaties voormalige stadsregio Rotterdam

Voor het invullen van een deel van deze opgave is op 12 juni 2012 het Convenant realisatie windenergie stadsregio Rotterdam gesloten voor de realisatie van minimaal 150 MW opgesteld vermogen.¹ De in het convenant afgesproken te realiseren en potentiële locaties voor windenergie zijn op 9 juli 2014 vastgelegd in de verordening Ruimte behorend bij de Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM). Daarnaast waren nog studielocaties opgenomen in het convenant, waarvoor nog nader onderzoek nodig was en die nog niet in de huidige VRM zijn opgenomen.

Tijdens de uitvoering van het convenant is door de stadsregio Rotterdam en de samenwerkende gemeenten geconstateerd dat een deel van de locaties (deels) niet haalbaar zijn en er nieuwe locaties nodig zijn om de provinciale taakstelling en oorspronkelijke opgave uit het convenant te halen. Hiervoor is in een proces met de regiogemeenten en de provincie, een belemmeringonderzoek, werksessies en een marktconsultatie gekomen tot een lijst met mogelijke alternatieve locaties om de doelstelling alsnog te kunnen behalen.

¹ Getekend door gedeputeerde Staten Zuid-Holland, stadsregio Rotterdam, het havenbedrijf Rotterdam, de Natuur- en Milieufederatie Zuid Holland en de Nederlandse Windenergie Associatie

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en achtergrond	1
1.2	Plan-m.e.r.-procedure en besluitvorming	3
1.3	Initiatiefnemer, bevoegd gezag en andere overheden	4
1.4	Inspraak, advies en meedenken	4
2	Voorgenomen activiteit	6
2.1	Nut en noodzaak (doelstelling)	6
2.2	Beschrijving voorgenomen activiteit	7
3	Werkwijze milieubeoordeling	9
3.1	Vijf stappen	9
3.2	Beoordelingskader milieueffecten	10
3.3	Voorkeursalternatief	12
3.4	Leemten in kennis	12

Bijlage 1: kaart locaties

Bijlage 2: lijst met de te onderzoeken locaties

Bijlage 3: toelichting m.e.r.-procedure

Postbus 579
7550 AN Hengelo
Telefoon (074) 248 99 40

Documenttitel	Startdocument planMER partiële herziening VRM windenergie Zuid-Holland
Soort document	Definitief
Datum	27 juli 2015
Projectnummer	715037
Opdrachtgever	Provincie Zuid-Holland
Auteur	Mariëlle de Sain, Paul Janssen, Florentine van der Wind, Pondera Consult
Vrijgave	Hans Rijntalder, Pondera Consult